

Tản mạn phong thủy:

Mâm ngũ phẩm đầu năm

Thiên Đức

Người Việt Nam có một phong tục truyền thống tốt đẹp, đó là vào những ngày Tết bất cứ gia đình nào dù giàu hay nghèo, ở vào tầng lớp xã hội nào cũng đều có chung một mâm ngũ phẩm trên bàn thờ. Nội dung mâm ngũ phẩm thay đổi tùy theo mỗi vùng của đất nước. Ví dụ ở miền Bắc mâm ngũ phẩm thường có 5 loại quả như chuối, bưởi, đào, hồng, quýt.

Mâm ngũ quả miền Bắc - Nguồn: Báo đất việt (1)

Thời gian Tết ở miền Trung rơi vào mùa đông nghiệt ngã, lại chịu nhiều bão lụt, cây trái đặc sản địa phương rất hiếm, thường nhập từ nơi khác, mâm ngũ quả gồm phần chủ lực là nải chuối xanh, sau đó tùy theo hoàn cảnh của mỗi gia chủ mà chung thêm các loại đặc sản địa phương khác như cam, quýt, sung, dưa hấu, bưởi, sung, măng cầu, thanh long... Do vậy mâm ngũ quả không có nét đặc trưng nhất định của địa phương

Mâm ngũ quả miền Trung - Nguồn: Phụ nữ (2)

Riêng miền Nam thời tiết nóng ẩm quanh năm, nên trái cây đặc sản địa phương không thiếu thứ gì, lại thêm trái cây ngoại nhập dễ dàng nên mâm ngũ phẩm rất đa dạng và phong phú. Nhiều người có cái thú chung mâm ngũ phẩm theo một ước nguyện riêng tư của mình.

*Mâm ngũ quả miền Nam Cầu, dừa (vừa), đu, xoài (xài), thơm (danh)
Nguồn: Phật pháp (3)*

Dưới cái nhìn phong thủy, màu sắc mâm ngũ phẩm như trắng xanh, lục, đỏ vàng có ý nghĩa của vòng tương sinh khép kín biểu tượng cho may mắn như kim, thủy mộc hỏa thổ. Về mặt hiệu đạo, mâm ngũ phẩm cúng bàn thờ tổ tiên biểu tượng cho tứ thân phụ mẫu bảo bọc cho gia đình gia chủ chính giữa âm cúng đoàn viên. Về xướng danh theo tên gọi trái cây có thể nói lên ước vọng hạnh phúc thâm kín của gia chủ ví dụ như: Cầu, dừa, đu, xài, thơm danh.

Mâm ngũ phẩm xướng danh này được thông dụng lưu truyền tại miền Nam trong nhiều giới, thế nhưng mấy ai hiểu hết ý nghĩa của mâm ngũ phẩm này để không trở thành nạn nhân theo lời cầu nguyện của chính mình?

Thật vậy, ước vọng “cầu vừa đủ xài thơm danh” là một ước vọng khó đạt thành. Thực tế, ít ai mong muốn ở trong hoàn cảnh này. Ý nghĩa mâm ngũ phNn này nói lên tâm tư thầm kín của những kẻ sĩ tiết tháo ngày xưa, hay tại miền Nam trước đây, do tình hình chiến tranh hay kinh tế lạm phát, cuộc sống kinh tế có phần chật vật, nhưng cá nhân kẻ sĩ vẫn cố gắng gìn giữ danh tiết không bị vẩn đục bởi đồng tiền. Mâm ngũ phNn của giới “an bản lạc đạo”.

Ngày nay, đa số cán bộ công nhân viên nhà nước, mang danh kẻ sĩ dùng đồng tiền mua bằng cấp, mua ghế thì có thể nào chung bày mâm quả phNn nay không? Những kẻ có quá nhiều tham vọng vượt trên tài năng tự có, làm sao thỏa mãn ước nguyện “cầu đủ xài”, họ cần có bao nhiêu mới cho là đủ. Nếu chỉ đủ xài thì lấy tiền đâu chung chi cho cái ghế trong mỗi kỳ đại hội đảng? Những kẻ ăn cướp, tham nhũng trên xương máu của dân nghèo làm sao mà thơm danh được.

Đối với người làm kinh tế, sử dụng mâm ngũ phNn này lại càng tai hại, vì một cơ sở kinh tế mà “cầu đủ xài” thì chỉ có từ chết tới chết mà thôi. Vì chủ nhân chỉ mong đủ xài, công nhân chắc là chết đói. “Cầu vừa đủ xài” thì lấy tiền đâu lót tay cho quan tham hối lộ, bôi trơn chính quyền trong mọi dịch vụ kinh doanh? Cơ sở lập ra là mong phát triển mỗi ngày chứ không mong “vừa đủ xài”.

Đối với giới bình dân không chức quyền, chạy gạo từng bữa, lời khẩn nguyện đầu năm “cầu vừa đủ xài” rất thích hợp, và an phận cho vị trí không may mắn của mình trong xã hội. Thế nhưng giới bình dân làm gì có danh tiếng để được “thơm” tho. Do vậy trái thơm trong trường hợp này tự nó đã đổi thay ý nghĩa là mắc mứu hay gai góc. Mâm ngũ phNn trở thành: Ước nguyện “cầu vừa đủ xài” thật là một đoạn đường “gai góc” phải vượt qua. Nên thay đổi trái thơm bằng những trái sung, sẽ thích hợp hơn. Cầu vừa đủ xài sung sướng (hạnh phúc)

Cầu vừa đủ xài sung sướng - Nguồn: Yêu trái cây

Những người Hoa ở miền Nam, làm kinh tế, hiếm khi chung mâm ngũ phNn “cầu, dừa đủ, xài, sung mãn”. Mâm ngũ phNn thường được thay thế bằng 5 trái quýt. Trái quýt tiếng Hoa gọi là cách, kiết có ý nghĩa may mắn. Quýt lớn gọi là tài cách tức là đại kiết. Vì thế mâm ngũ quả này còn được gọi là “ngũ đại kiết”. Năm trái quýt biểu tượng cho năm điều may mắn theo lời khẩn nguyện:

- Đại kiết về tiền tài
- Đại kiết về hạnh phúc gia đình, con cái
- Đại kiết về quan hệ xã hội
- Đại kiết về sức khỏe dồi dào, không bệnh hoạn, sống lâu.
- Đại kiết về công việc làm ăn suôn sẻ, không nạn tai

“Ngũ đại kiết” - Nguồn: Thiên Đức

Một mâm ngũ phNn thật là giản đơn nhưng lại trọn vẹn ước mơ trong cuộc đời.

Ngoài ra còn có một mâm quả phNn đầy tham vọng về loại xương danh đó là:

Cầu, dừa, đu, xà, thom (danh), sung (sướng), đại kiết, đại lợi (quýt) - Nguồn: Báo đất Việt (5)

Đây là một mâm quả phNn nhiều tham vọng trong cuộc đời. Thế nhưng mấy ai đạt được, vì nội dung của nó không còn mang ý nghĩa mâm ngũ phNn nữa mà là thất phNn. Trong chữ thất còn có ý nghĩa là mất. Con người không ai có thể gom tất cả mọi điều hạnh phúc trong xã hội đem về cho riêng mình cả. Và chính trong mâm thất phNn này cũng tiềm ẩn một sự mâu thuẫn nội tại đó là : “cầu vừa đủ xà” làm sao có thể có “đại kiết đại lợi” (quýt) được?

Ngoài ước vọng tiền tài kể trên, mâm ngũ phNn cũng có thể nói lên ước vọng hạnh phúc của con người. Trong một buổi nhậu cuối năm, bàn về mâm ngũ phNn, hai người bạn trẻ trong nước là Vũ Trọng Quang và nhà thơ Phạm Phương Lan (6) đã có sáng kiến đưa ra hai mâm ngũ phNn nhằm nói lên ước vọng hạnh phúc của riêng mình như là:

Mãn, vú (sữa), vãi (giải), sàu (riêng)
Nguồn: Vũ Trọng Quang (6)

Mãn, chuối, vãi (giải), sàu (riêng)
Nguồn: Nữ sĩ Phạm Phương Lan (6)

Rất tiếc hai bạn trẻ này đã gói gọn ý nghĩa mâm quả phNn trong phạm vi một cuộc phiếm bàn hơn là thật sự giải quyết một nhu cầu hạnh phúc thực tế đó là “sàu riêng” của cuộc sống lứa đôi. Vì thế mâm quả phNn đã không hoàn mỹ, chưa thể trở thành một hình tượng của ước mơ hạnh phúc đời người qua hai khuyết điểm như sau:

1) Mãn vú hay mãn chuỗi để giải sầu mà không nói rõ trạng thái của vú hay chuỗi thì làm sao giải sầu được. Giả dụ như vú lép (lãnh cảm), hay chuỗi héo (trên bảo dưới không nghe) lúc nào cũng chỉ 6 giờ thì chẳng những không giải được sầu, mà sầu lại càng trở nên sầu. Sầu không còn là “sầu riêng” mà đã trở thành “sầu chung” của gia đình. Đây chính là ước vọng hạnh phúc lứa đôi, một nhu cầu thực tế đời thường, cần phải quan tâm.

2) Mâm ngũ phNn chỉ có 4 thứ là tứ phNn. Người hoa gọi tứ là xi. Xi có nghĩa là chết tức là mâm phNn vật chết hay héo mòn. Làm sao có được may mắn trong ước mơ hạnh phúc.

Nên chẳng các bạn thêm vào những trái sung cho đủ ngũ phNn. Ước vọng hạnh phúc gia đình sẽ là: Mãn, vú, giải, sầu, sung (sướng) hay mãn vú sung (sức/độ) giải được sầu. Mãn, chuỗi ... cũng vậy.

Phải không các bạn?